

ANALELE

ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA
POPORULUI ROMÂN.

Nr. III.

Maiu—Iunie

1904.

Nr. 470—1904.

Proces verbal

din 3 Maiu (st. n.) 1904. Ședința V a comitetului central al
Asociațiunii.

President: *Iosif St. Șuluțu*. — Notar: *Dr. C. Diaconovich*. — Membrii
prezenți: *N. Ivan, Dr. At. M. Marienescu, I. Papiu, N. Togan, Dr. Ilie
Beu și Ars. Bunea*.

82. Cu verificarea procesului verbal

se încredințează dd. *N. Ivan, I. Papiu și Dr. Ilie Beu*.

83. (434—1904). Presidentul prezintă scrisoarea dlui *Mihail Bon-
tescu*, ddto *Hațeg 25 Aprilie a. c.*, prin care ficele și nepoții fericitului
George Barițiu, fost president al Asociațiunii, notifică că la 6 Maiu a. c.
se va așeza și *sfinți crucea* ridicată de dăușii la mormântul fericitului lor
tată resp. moș.

În legătură cu acest comunicat, dl *Dr. At. M. Marienescu* dă cetire
scrisorii ce a primit-o dela presiul *Academiei Române din București*
și prin care a fost autorizat a reprezenta împreună cu dl *Gr. G. Tocil-
lescu* *Academia* la sfințirea monumentului, a depune o cunună pe morm-
mânt și a rosti o cuvântare comemorativă.

Se ia act.

Comitetul central decide: că va participa în corpore la
sfințirea monumentului și va invita și corpul didactic al școalei
civile de fete, să asiste și el la sfințire.

Presiul se autorisează a depune pe mormânt o cunună
cu inscripțiunea: „*Asociațiunea — Binemeritatului president
G. Barițiu*“ și a ruga, în numele comitetului, pe *Excelența Sa*

D. Metropolit Ioan Metianu, să permită corului seminarial participarea la actul sfințirii.

Dl Dr. At. M. Marienescu este rugat să vorbească la mormânt și în numele Asociațiunii.

Cu aceste ședința s'a încheiat.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., president. *Dr. C. Diaconovich* m. p., notar. Verificat în Sibiiu la 10 Maiu 1904. *I. Papiu* m. p., *Dr. Ilie Beu* m. p., *Nicolau Ivan* m. p.

Nr. 513—1904.

Proces verbal

din 12 Maiu (st. n.) 1904. Ședința VI a comitetului central al Asociațiunii.

President: *Iosif Sterca Șuluțu*. Notar: *Dr. C. Diaconovich*. — Membrii prezenți: *Part. Cosma*, *N. Ivan*, *Dr. At. Marienescu*, *I. Papiu*, *Dr. Eus. R. Roșca*, *Dr. Ilie Beu*, *Dr. V. Bologa*, *Ars. Bunea* și *I. Vătășan*.

84. Cu verificarea procesului verbal

se încredințează domnii: *Nicolau Ivan*, *Dr. Eus. R. Roșca* și *Dr. V. Bologa*.

85. (480—1904). Comisiunea instituită prin decisiunea Nr. 238 din 31 Decembre 1903 cu mandatul de a prezenta comitetului central o propunere concretă atât în privința persoanei care va fi să se recomănde adunării generale spre *alegere de prim-secretar*, cât și preste tot cu privire la întocmirile ce le va crede de trebuință pentru reconstituirea biroului Asociațiunii, — raportează că dintre cei doi reflectanți la postul de prim-secretar, cari și-au prezentat cererile în urma concursului publicat, nu poate recomanda pe nici unul spre alegere, deoarece ce cu toate că amândoi petenții au calificațiune academică și au dezvoltat oare-care activitate literară, — nici unul dintre dênșii nu are sau cel puțin nu a justificat praxă administrativă, iar' prim-secretarul, care în sensul §-lui 28 al statutelor este directorul cancelariei Asociațiunii, are să provadă chiar cele mai importante agende administrative.

Comitetul central luând act de raportul comisiunii și având în vedere că în concursul publicat pentru ocuparea postului de prim-secretar nu au fost indicate destul de lămurit agendele prim-secretarului și calificațiunea ce se cere dela reflectanții la acest post, — decide publicarea unui concurs nou, cu terminul de 15 Iulie n. a. c., în care să se expună mai precis calificațiunea ce o reclamă agendele împreunate cu postul de prim-secretar și îndeosebi să se arate și agendele

administrative ale prim-secretarului și condițiunea indispensabilă a cunoștinței limbei maghiare și germane.

Petenților, cari s'au prezentat la primul concurs li-se rezervă dreptul de a întregi cererile lor în sensul condițiunilor concursului nou.

86. (508—1904). Presidentul raportează, că în conformitate cu hotărîrea luată în ședința din 3 Maiu a. c. comitetul central al Asociațiunii s'a prezentat în corpore la sfințirea *monumentului dela mormântul lui George Barițiu*, săvârșită la 6 Maiu a. c., și că cu această ocaziune, dl Dr. At. Marienescu, membru al comitetului central, și reprezentant al Academiei Române la această solemnitate, a rostit la mormânt în numele Asociațiunii un discurs comemorativ.

Se ia act.

Comitetul central mulțămesc dlui Dr. At. Marienescu pentru cuvântarea deamănă și frumoasă ce a ținut-o în numele Asociațiunii.

87. (509—1904). Presidentul, în calitate de delegat al comitetului central la *școala civilă de fete*, raportează, că a vizitat școala și internatul, și s'a convins atât despre mersul mulțămitor al instrucțiunii în toate clasele, precum și despre ordinea perfectă în internat.

Se ia act.

88. (475—1904). Presidentul raportează că a făcut o *revisiune* minuțioasă asupra administrării *speselor de cancelarie* în anii 1902—1904, și a aflat-o în deplină ordine, justificată cu documente și în consonanță cu registrele Asociațiunii.

Comitetul central ia act cu aprobare de raportul presi-diului și decide, ca pe viitor, cu finea fiesce-cărui an, să se subștearnă comitetului central despre revisuirea socotelelor ce privesc speșele biroului un raport detaiat.

89. (466—1904). Secretarul prim presintă scrisoarea dlui Emanuil Ungurianu din 8 Maiu a. c., prin care comitetul cercual al despărțământului Timișoara invită Asociațiunea, să-și țină *proxima adunare generală în orașul Timișoara*.

Asupra termenului la care va avé să se întrunească adunarea generală, comitetul cercual va înainta propunerile sale ulterior.

Comitetul central, având în vedere că prin hotărîrea Nr. 18 a adunării generale din Baia mare, a fost autorizat a designa locul proximei adunări generale, primesce cu mulțămită invitarea despărțământului Timișoara. În privința termenului adunării se așteaptă propunerile comitetului cercual.

90. (417, 422, 455, 459 și 469—1904). Secretarul I raportează, că dela ultima ședință incoace au mai intrat următoarele *contribuiri la fondul Museului*.

1. Dela dl Sever de Barbu, ultima rată a taxei de fondator pentru fericitul Patriciu Barbu	K 500.—
2. Dela institutul de credit „Lipovana“ în Lipova, afară de cele 500 cor. contribuite mai înainte, încă	„ 100.—
3. Dela institutul de credit „Murășana“ în Reghin	„ 100.—
4. Dela institutul de credit „Porumbăceana“ în Porumbacul-inferior	„ 20.—
5. Dela dl Manase Iar, preot în Simeria	„ 5.—
	<hr/>
	la olaltă . K 725.—

Se ia act cu mulțămită.

91. (452—1904). Prim-secretarul Asociațiunii raportează, că în urma autorizării, ce i-s'a dat prin decisiunea Nr. 191 din 26 Septembrie 1903, s'a prezentat ca reprezentant al Asociațiunii la congresul și *Expozițiunea aranjată de Asociațiunea română pentru înaintarea și răspândirea științelor în Bucuresci*, și inaugurată la 3 Octobrie a. tr. și că a expus cu această ocaziune planurile Museului și publicațiunile oficiale și literare ale Asociațiunii.

Raportează mai departe, că juriul expozițiunii a premiat cu *medalia de aur*:

- Biblioteca poporală a Asociațiunii;
- Școala civilă de fete și
- „Enciclopedia Română“;

iar' cu *medalia de argint* pe directorul școlii civile de fete, dl Dr. Vasile Bologa.

În fine prezintă diplomele și medaliile ce i-au fost predate de către presiul Asociațiunii științifice din Bucuresci.

Se ia act cu plăcere.

Diploma și medaliile pentru Biblioteca poporală se vor așeza în Museul Asociațiunii, iar' ale școlii civile de fete se vor preda spre păstrare direcțiunii acestui institut.

92. (424—1904). Secretarul I prezintă planurile și devisele lucrate și înaintate de tâmplarul Emil Petruțiu din Sibiiu pentru *instalarea bibliotecii Asociațiunii* în edificiul Museului.

Instalațiunile proiectate după aceste devise ar costa:

1. executate din lemn de stejar, masiv	K 6170.—
2. executate părțile exterioare din lemn de stejar, iar' cele interioare din lemn de brad	„ 4820.—
3. executate numai din lemn de brad și văpsite	„ 3460.—

În aceste devise sunt prevădute 2 rinduri de dulapuri, cu o galerie lucrată din lemn.

Se decide instalarea bibliotecii cu 2 rinduri suprapuse de dulapuri, fie-care cu câte 5 scânduri; dulapul de jos cu ușe, cel de sus deschis.

Părțile exterioare se vor lucra din lemn de stejar, iar' cele interioare din lemn de brad.

Intre cele două rânduri de dulapuri se va aplica o galerie lucrată din fier bătut ușor și decorativ.

Presidiul se autorisează a încredința lucrările de lemnărie tâmplarului Emil Petruțiu între margiunile deviselor prezentate, iar' pentru galerie se vor cere planuri și devise dela fabricile de fierărie din loc.

93. (477—1904). Arhitectul *Gustav Maetz* din Sibiiu, în urma însărcinării primite din partea presidiului Asociațiunii, prezintă planuri și devise pentru unele *adaptări ale casei de chirie din strada Morii Nr. 8.*

Planurile și devisele au fost examinate și de arhitectul I. Schuschnig.

Având în vedere, că adaptările proiectate sunt justificate atât din considerațiuni practice cât și sanitare, planurile și devisele, cari prevăd cheltuieli în suma de K 3228.58, se aprobă și executarea lucrărilor se încredințează arhitectului *Gustav Maetz* sub condițiunea unei reduceri de 5% a sumei preliminate.

Totodată se decide și mutarea bucătăriei din locuința ocupată de present de dl major Fuchs în tractul din curte și adaptarea ei cu o cămară de bucate.

În scopul amortisării cheltuelilor trebuincioase pentru adaptările proiectate și în vederea îmbunătățirilor ce se aduc prin aceste adaptări ambelor locuințe din etagiu, chiria lor se va urca la o eventuală schimbare a chiriașilor cu K 100.— pentru locuința din dreapta și cu K 200.— pentru cea din stânga dela intrare.

94. (416—1904). Biroul raportează că, în urma autorizării primite prin decisiunea Nr. 69 din 14 Aprilie a. c. Presidiul a încredințat *reconstruirea grădinei Internatului* școalei civile de fete, grădinarului A. Förstel din Sibiiu și a acordat pentru aceste lucrări, pe basa deviselor prezentate suma de K 318.—.

Dispozițiunile luate de Presidiu se aprobă.

95. (510—1904). Secretarul I raportează, că lucrările la *zidirea Museului și casei de chirie* înaintează foarte încet. Timpul favorabil de până aci nici de cât nu a fost exploatat și lucrările au fost continuate cu personal insuficient și în unele casuri chiar întrerupte din lipsa de material.

Având în vedere, că locuințele din casa de chirie sunt închiriate cu începere dela 1 Iulie a. c. și că chiriași probabil ne vor face greu-tăți dacă locuințele nu vor fi pe deplin uscate, apoi încât privesce Museul, care în cele din urmă 2 luni putea fi pus sub coperiș, s'ar putea întâmpla ca lucrările să fie împedecate ulterior prin ploii mai îndelungate, —

cere dispozițiuni pentru grăbirea lucrărilor de zidire și îndeosebi și a îngrădirii grădinei internatului, care după contract trebuia terminată la 1 Maiu a. c. și până astăzi nici nu a fost începută.

Comitetul central autorisează presidiul să adreseze arhitectului Maetz o scrisoare, prin care acesta să fie provocat, ca în timpul cel mai scurt să termine lucrările, și anume astfel, ca la 1 Iulie a. c. casa de chirie să se predea în stare pe deplin uscată, iar' Museul la 1 Septembrie a. c. încă să fie pe deplin terminat. De asemenea se va cere terminarea grilajului în termen de cel mult 15 zile.

Arhitectul Maetz va fi advertisat la cautelele prevăzute în contractul său și îndeosebi și la clausele penale stabilite pentru eventuale întârzieri.

Această hotărîre se va comunica și dlui arhitect Schuschnig ca conducător al zidirei, cu provocarea ca să controleze cu toată rigoarea dacă antreprenorul a observat dispozițiunile contractului cu privire la numărul lucrătorilor și a aprovizionării cu materialul de zidire. Neajunsurile, ce le va observa, are să le înregistreze în procesul verbal care se dresează continuativ despre lucrările de zidire și să le comunice comitetului central fără amânare.

Îndeosebi este recercoat a prezenta la prima fie-cărei luni un raport în scris despre mersul lucrărilor.

96. (511—1904). Secretarul I raportează, ca dl *colonel Kirchbach*' comandantul brigădiei de cavalerie din Sibiiu, a prezentat biroului un ofert pentru *închirierea locuințelor* din etajul II al casei de chirie, și anume oferă pentru ambele locuințe suma de K 1800— cu îndatorirea de a încheia contract pe timp mai îndelungat.

Oferta dlui colonel Kirchbach se primesce.

97. (512—1904). Dl *major Fuchs*, care ține în chirie locuința situată deasupra biroului Asociațiunii, fiind transferat la Brașov, și avînd în vedere adaptările proiectate la această locuință, cere să i-se primească resilierea contractului său cu ziua de 1 Iulie a. c., și în schimb pune la dispoziție încă de acum cele 2 camere spre curte, unde sunt a se face lucrările de adaptare.

Oferta dlui major Fuchs se primesce cu condițiunea că va goli și bucătăria, unde de asemenea se vor face adaptări.

98. (297, 427 și 429). Secretarul I prezintă procesele verbale ale sedințelor *secțiunii literare* din 7 Martie și 8 Aprilie, al *secțiunii istorice* din 10 Martie și al *secțiunii economice* din 23 Aprilie a. c., și raportează, că cele dintâi trei procese verbale au fost publicate în analele Asociațiunii Nr. 2, iar' cel din urmă se va publica în Nr. proxim.

Chestiunile deliberate în aceste ședințe vor reclama dispozițiuni din partea comitetului central, numai după-ce vor fi debătute și de ședința plenară a secțiunilor științifice-literare.

Se ia act.

99. (451—1904). Direcțiunea *despărțământului „Panciova“* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 29 Aprilie a. c., care s'a ocupat cu organizarea agenturilor și bibliotecelor ambulante.

Hotărârile luate nu reclamă dispozițiuni din partea comitetului central.

Se ia act.

100. (479—1904). Direcțiunea *despărțământului „Sătmar“* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 27 Aprilie a. c., în care s'au luat dispozițiuni pentru ținerea adunării cercuale, care se va întruni în comuna Pomi la 7 August a. c.

Se ia act.

101. (136—1904). Secretarul I raportează, că în conformitate cu usul observat în trecut, biroul a încassat în Martie și Aprilie a. c. *taxele restante dela membri* pro 1903 prin mandate postale. Dintre 581 mandate au fost răscumpărate 404 și se vor mai achita 12; refuzate au fost 161, iar' 4 membri au decedat.

Cei din urmă 165 au fost șterși din consemnarea membrilor și nu vor primi mai departe organul Asociațiunii.

Incassările taxelor au dat în anul curent un rezultat mai mulțămitor de cât în trecut, și anume sumele întrate ca taxe până la 11 Maiu a. c. fac K 6671.47 și întrec încassările din anul trecut per K 5310.13 cu suma de K 1361.34.

Se ia act.

102. (388, 397 și 476—1904). Secretarul I prezintă consemnarea *membrilor ordinari noi*, înscriși dela ultima ședință încoace.

Se ia act.

Domnii Teodor Raica, Dr. Ioan Cloaje, Reuniunea română de cântări și lectură în Sasca-montană, Iosif Oncioiu, contabil, Dr. Ioan Fruma, cand. de adv. și Mihail Russu, notar de trib. f. p., Brașov — se declară membri ordinari ai Asociațiunii și se vor provede cu bilet de legitimare.

Cu acestea ședința s'a încheiat.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., president. Dr. *C. Diaconovich* m. p., secretar, — S'a verificat. Sibiu, în 20 Maiu 1904. Dr. *Eusebiu R. Roșca* m. p. Dr. *V. Bologa* m. p. *Nicolau Ivan* m. p.

Proces verbal

din 2 Iunie st. n. 1904. Ședința VII a comitetului central al Asociațiunii.

President: *Iosif St. Șuluțu*. Notar: *Dr. Corn. Diaconovich*. — Membrii prezenți: *Part. Cosma, N. Ivan, Dr. At. Marienescu, Dr. Il. Pușcariu, N. Togan, Dr. Vas. Bologa, Ars. Bunea și Ioan Vătășan*.

103. Cu verificarea procesului verbal

se încredințează domnii: *Dr. At. Marienescu, Dr. Ilarion Pușcariu și Nicolau Togan*.

104. (504 și 520—1904). Secretarul I raportează că *dl Victor de Mocsonyi*, membru fondator al Asociațiunii a decedat în Nizza la 8 Maiu a. c., iar *dl Ilariu Muciu Urechia*, membru pe viață al Asociațiunii a reposedat în Sibiu la 19 Maiu a. c.

Comitetul central dă expresiune la procesul verbal durerii sale pentru pierderea numiților membri.

105. (555—1904). Secretarul I raportează, că pentru *fondul Museului* a intrat o *donățione* de K 100— dela institutul de credit „*Aurora*“ din Năsăud.

Se ia act cu plăcere.

106. (560—1904). Comisiunea încredințată prin decisiunea Nr. 59 din 31 Martie a. c. cu *censurarea socotelelor cassarului* pentru gestiunea anului 1903 raportează, că a scontrat valorile Asociațiunii și a censurat conturile bilanțului, și le-a aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele purtate.

Comitetul central, pe baza raportului comisiunii, aprobă socotelele cassarului și decide înaintarea lui la proxima adunare generală.

107. (564—1904). În legătură cu raportul comisiunii censurătoare, prezentat sub Nr. 106,— în care se cuprind unele observări în chestiunea *simplificării contabilității*, secretarul I propune și

Comitetul central decide, ca în scopul de a înlesni și simplifica serviciul intern al biroului Asociațiunii, să se sisteze corespondențele usitate până acum între birou și cassar. Jurnalul presidial, în care se înregistrează toate sumele ce intră la cassă, face de prisos asignațiunile de intrate.

108. (561—1904). Secretarul I presintă planurile și devisele prezentate de lăcătușul *Eremie Purece* din Sibiu pentru construirea galeriei de fer din *sala bibliotecii* în casa Museului.

Comitetul central aprobă planurile prezentate și autorizează presidiul a încredința construirea galeriei *Dlui E. Purece*

cu prețul de K 38 per metru curent și K 250.— pentru scara spirală

109. (565—1904). Secretarul I cere dispozițiunii pentru procurarea *perdelelor* la noua casă de chirie.

Presidiul se autorisează a comanda perdelele trebuincioase la firma care îi va oferi condițiuni mai favorabile.

110. (540—1904). Dl Andreiu Cosma, directorul institutului „Silvania” raportează, că conformându-se decisiunii comitetului central, Nr. 53 din 31 Martie a. c., a convocat comitetul fundațional al *fundațiunii Dr. Ioan Nichita*, numit prin aceeași decisiune, și că acest comitet s'a constituit la 28 Aprilie a. c. conform procesului verbal înaintat, și a decis să ceară comitetului central *contopirea fondului cultural sălăgean cu fundațiunea Dr. Ioan Nichita*, precum și întregirea literelor fundaționale stabilite în ședința din 5 Novembre 1903, cu unele dispozițiuni noue.

Comitetul central ia act cu plăcere de raportul Dlui Andreiu Cosma și-i mulțamește pentru zelul cu care s'a conformat decisiunii Nr. 53 din 31 Martie a. c.

Constituirea comitetului fundațional se aproabă.

De asemenea se aproabă și încorporarea fondului cultural sălăgean cu fundațiunea Nichita și întregirile propuse ale literelor fundaționale — cu unele modificări mici — se stabilesc în mod definitiv în textul anexat la acest proces verbal sub A.

111. (556—1904). Secretarul I raportează, că — după cum a aflat din actele Asociațiunii, — fericitul *Gregoriu Hangea* din Maier, fost membru fondator al Asociațiunii, a lăsat acesteia prin testament, încă în anul 1886, o *fundațiune* de K 2000.— pentru stipendii.

Fundațiunea este depusă la institutul „Aurora” în Năsăud. Interesele ei are să le primească văduva fondatoarei, până la moartea ei. Văduva este încă în viață.

Deoarece această fundațiune a fost pierdută din evidență, referentul propune înscrierea ei în consemnarea fondurilor și fundațiunilor Asociațiunii.

Se ia act și se decide ca „Normativul pentru administrarea fondurilor și fundațiunilor Asociațiunii” să se întregească cu următorul capitol:

„*Fundațiunea Gregoriu Hangea*”.

Această fundațiune a fost instituită în suma de K 2000.— prin testamentul din 18 August 1882 a fericitului Gregoriu Hangea, fost membru fondator al Asociațiunii și cancelist c. r. în pensiuie († la 21 Februarie 1886 în etate de 77 ani).

Suma de K 2000.— este depusă la institutul „Aurora” din Năsăud. Interesele le primesce văduva fondatorului până va fi în viață.

După moartea ei, fundațiunea va trece în posesiunea Asociațiunii și în sensul testamentului se va administra în modul următor:

1. $\frac{1}{6}$ a veniturilor se va capitalisa;
2. din rest se vor da stipendii, — în cadrul mijloacelor disponibile, — în următoarea ordine:
  - a) la doi tineri români cari se vor dedica carierei de comercianți, fie-care stipendiu până la K 160.— maximal;
  - b) la doi tineri români elevi de industriași, fie-care stipendiu până la maximal K 120.—;
  - c) la un student în drept, în mărimea de K 600.—;
3. Dela stipendiați se cere să rămână credincioși bisericii lor strămoșesci. Consăngenii fundatorului vor avea drept de preferință;
4. Fundațiunea va plăti Asociațiunii o taxă de administrare de $\frac{1}{2}\%$.

112. (491—1904). Dl *Dr. Zosim Chirtop*, avocat în Câmpeni, cere autorizarea de a vinde cămărilor ruinate dela *Casele lui Auram Iancu* și de a folosi prețul lor pentru repararea caselor și pentru planarea și îngrădirea locului de casă și plantarea lui cu arbori.

Comitetul central primesce cu mulțămită propunerile dlui *Dr. Chirtop* și-i dă autorizarea cerută de a lua dispozițiunile ce le va crede de trebuință în scopul arătat.

113. (551—1904). Direcțiunea *școalei civile de fete* înaintează scrisoarea inspectorului reg. de școale Nr. 196 din 27 Maiu a. c., prin care acesta, cu provocare la ordinațiunea ministrului de culte Nr. 82,560/893 întreabă dacă Asociațiunea va spori în viitor *oarele de învățământ pentru limba maghiară*, dacă va dispune predarea vre-unui studiu în această limbă și dacă este aplecată a îngriji ca puterile didactice dela școala de fete să fie cualificate în privința limbei maghiare conform dispozițiunilor art. de lege XVIII: 1879?

Comitetul central constatând:

a) că în planul de învățământ al școalei civile de fete, aprobat de Ministrul de culte la 9 Ianuarie 1901 sub Nr. 66078/900, au fost observate cu toată rigoarea dispozițiunile legale referitoare la învățământul limbei maghiare,

b) că progresul elevelor în limba maghiară, după cum s'au convins și au constatat organele Inspectoratului regesc de școale în repetite rânduri, este pe deplin mulțămitor,

c) că propunerea unei părți a studiilor în limba maghiară și nu în limba de propunere a școalei, care este totodată limba maternă a elevelor, ar fi în defavorul învățământului și ar îngreuna progresul general în studii, apoi în fine

d) că toate puterile didactice dela școala Asociațiunii sunt pe deplin cualificate și în privința limbei maghiare, și corespund cerințelor art. de lege XVIII: 1879,—

îndrumă direcțiunea școalei civile de fete, ca să răspundă Inspectorului reg. de școale, că Asociațiunea, în vederea celor expuse, nu are motive de a lua dispozițiuni noue în privința propunerii limbei maghiare.

114. (514—1904). Direcțiunea școalei civile de fete cere autorisarea de a cumpăra pentru producțiuni festive la examenele școalei de fete un piano sistem Ehrbar cu prețul de K 1800.—

Comitetul central amână cumpărarea pianului până după terminarea salei festive din palatul Museului.

Pentru examenele din anul curent se va închiria un pian.

115. (529—1904). Direcțiunea școalei civile de fete înaintează procesul verbal al conferenței corpului didactic din 17 Maiu a. c., în care s'a stabilit programa examenelor publice, cari se vor țină dela 22—26 Iunie a. c.

Se ia act.

Programa examenelor se aprobă.

Cu reprezentarea comitetului central la aceste examene se încredințează Dl Dr. Elie Miron Cristea.

116. (502—1904). Direcțiunea școalei de fete raportează (sub Nr. 49 din 16 Maiu a. c.), că a acordat dlui profesor *Dr. I. Borcea* un concediu de 8 zile în scopul depunerii examenului special de profesor și că a luat dispozițiuni pentru suplinirea oarelor sale prin celelalte puteri didactice ale școalei. Mai departe arată (sub Nr. 66 din 2 Iunie a. c.), că dl profesor Borcea a depus la 24 Maiu a. c. examenul special de profesură cu succes laudabil și s'a întors la timp la postul seu.

Se ia act.

117. (525—1904). Direcțiunea desp. „Făgăraș” înaintează procesul verbal al adunării cercuale, ținută la 2 August 1903, în care s'a censurat darea de seamă a gestiunii cassarului din anul trecut, s'a stabilit budgetul pentru anul viitor, s'a cetit o disertațiune despre „Influința educațiunii familiare” (disertant dl G. Boeriu din Viștea inferioară).

Mai departe înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 7 Maiu a. c., în care s'au luat dispozițiuni pentru înființarea a 2 biblioteci ambulante noue și — în virtutea hotărârii adunării cercuale Nr. 7 din 2 August 1903, — s'a decis a cere în acest scop dela comitetul central un ajutor extraordinar de K 100.—

Se ia act.

Decisiunile adunării cercuale, și îndeosebi budgetul prezentat se aprobă.

Cererea pentru un ajutor extraordinar de K 100— pentru scopurile bibliotecelor ambulante, nu se poate încuviința din cauză că despărțământului Făgăraș i-s'a votat deja un asemenea ajutor de K 100— prin decisiunea Nr. 47 din 7 Martie 1901, și ar fi o nedreptățire a celorlalte despărțăminte dacă desp. Făgăraș ar primi după un interval de timp atât de scurt un nou ajutor extraordinar. Spre a înainta însă scopul urmărit de comitetul cercual, bibliotecarul se autorisează a trimite desp. Făgăraș câte 2 exemplare din toate publicațiunile disponibile, cari se potrivesc cu caracterul bibliotecelor populare.

Cât pentru viitor Direcțiunea despărțământului este invitată a presenta procesele verbale la termenul stabilit în §. 32 al Regulamentului despărțămintelor Asociațiunii și a înainta spre aprobare și darea de seamă a cassarului despre gestiunea anului expirat.

118. (522—1904). Direcțiunea *desp. „Hațeg“* înaintează procesele verbale ale ședințelor comitetului cercual din 1 și 20 Maiu a. c., cari s'au ocupat mai ales cu pregătirea adunării cercuale, convocată la Hațeg pentru ziua de 31 Maiu a. c.

Se ia act.

119. (516—1904). Direcțiunea *desp. „Orade“* înaintează procesul verbal al ședinței comitetului cercual din 12 Maiu a. c., în care s'a luat hotărîrea, ca din incidentul aniversării a 40-a dela înființarea revistei „*Familia*“, despărțământul să aranjeze o *festivitate jubilară*, la care a invitat între alte corporațiuni literare și Asociațiunea noastră.

Se ia act.

Comitetul central va ruga pe dl Dr. Iosif Blaga, membru ordinar al secțiunii literare, să represinte Asociațiunea la acest jubileu.

120. (533—1904). Direcțiunea *desp. „Sibiu“* înaintează procesul verbal al adunării cercuale ținută în Sibiu la 20 Martie a. c. În această adunare s'a aprobat darea de seamă a cassarului pentru anul trecut și s'a stabilit budgetul anului viitor (cu venituri de K 626.59), mai departe s'a raportat, că în decursul anului expirat comitetul cercual a aranjat o excursiune instructivă în comuna Slimnic, unde dl Romul Simu a ținut o conferență poporală intitulată „Sărăcia și nesciința“; apoi s'au aranjat în Sibiu 6 prelegeri publice, dela cari după achitarea cheltuelilor a rămas un profit net de K 59.10. Seria acestor prelegeri este următoarea:

1. Mateiu Voileau „Spre polul nordic“.
2. Dr. Petru Șpan „Poveștile în educațiune“.
3. Dr. V. Bologa „Despre Kant“.

4. Dr. E. Miron Cristea „Iconografia bizantină“.
5. Nicolau Ivan „Socialismul, primejdie națională“.
6. Dr. George Proca „Creștinismul și femeile“.

Se ia act.

Decisiunile adunării cercuale și îndeosebi darea de seamă asupra gestiunii anului expirat, precum și budgetul anului viitor se aprobă.

Conferența dlui R. Simu, înaintată spre publicare, se va tipări ocașional în un număr colectiv al bibliotecii populare“.

121. (81—1904). Direcțiunea *desp.* „Șimleu“ înaintează procesul verbal al adunării cercuale ținută la 2 August a. tr. în Giumelciș, și al ședinței comitetului cercual, ținută la 19 Decembre a. tr. în Șimleu.

În adunarea cercuală s'a aprobat darea de seamă a comitetului cercual pentru gestiunea anului trecut, și s'a luat hotărîrea a propune comitetului central încorporarea fondului cultural-sălăgean la fundațiunea Dr. I. Nichita.

Celelalte hotărîri nu reclamă dispozițiuni concrete din partea comitetului central.

Se ia act.

Darea de seamă despre gestiunea anului expirat se aprobă și se așteaptă înaintarea budgetului pentru anul viitor.

Contopirea „fondului cultural sălăgean“ cu fundațiunea Nichita s'a decis deja prin hotărîrea Nr. 110 a. c.

122. (554—1904). Secretarul I prezintă scrisoarea dlui *căpitan Bodó* din regimentul 2 de infanterie, prin care ofere o chirie de K 1000— pentru locuința neocupată din etagiul I al noii case de chirie.

Biroul se autorisează a închiria locuința din chestiune cu o chirie de K 1100—, inclusive taxa de apă și amortisarea instalațiunii electrice.

123. (544 și 488—1904). Secretarul I prezintă lista *membrilor noi* înscriși dela ultima ședință încoace.

Se ia act.

Dl G. B. Popp, proprietar în Brașov, se declară membru pe viață și i-se va libera diploma statutară, iar' dl Ioan Simu, funcționar în Arad, se declară membru ordinar și se va vedea cu biletul de legitimare.

Cu acestea ședința s'a încheiat.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., presid. *Dr. Cornel Diaconovich* m. p., notar. Verificat. Sibiu în 6 Iunie 1904. *Dr. Il. Pușcariu* m. p. *Dr. Atanasie Marienescu* m. p., *N. Togan* m. p.

Proces verbal.

Ședința secțiunii economice a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Sibiiu la 23 Aprilie st. n. 1904.

Prezenți: *Parteniu Cosma*, president, *Dr. Cornel Diaconovich*, *Nicolau Petra-Petrescu*, *Ioan de Preda*, *Dr. Nicolau Vecerdea* și *Romul Simu*, referent al secțiunii ca notar.

1. După deschiderea ședinței notarul cetesce scrisoarea domnului primsecretar al Asociațiunii de data 7 Martie a. c. Nr. 274, în care expune situația prezentă a secțiunii economice.

Se ia act.

2. Referentul secțiunii cetesce *raportul* său, în care arată chiămarea importantă a secțiunii noastre pentru cultura și înaintarea poporului, agendele ce-i sunt încredințate prin Regulamentul general al secțiunilor științifice literare ale Asociațiunii, programul ei de acțiune până la data de față, împreună cu o dare de samă asupra activității secțiunii și cu propunerea pentru întregirea programului vechiu de acțiune cu mai multe puncte nou.

Se ia act.

Raportul se primesce ca basă la desbaterea specială.

3. Referitor la decisiunea i) din ședința a doua a adunării generale a Asociațiunii, ținută în anul trecut la Baia-mare, prin care comitetul central se încredințează a invita singuraticile secțiuni, ca fie-care să elaboreze separat, până la adunarea generală viitoare, câte un *plan de lucrare* încât ne privesce pe noi se constată, că la luarea acestei hotăriri adunarea generală a trecut cu vederea atât dispozițiile regulamentului secțiunilor, cât și lucrările de până aci ale acestora; căci ceea-ce cere adunarea generală, este prevădut și în Regulamentul secțiunilor (§. 28 p. h.), căruia secțiunea economică s'a și conformat, stabilindu-și încă în ședința sa din 19 Februarie 1902 un program de acțiune pentru timp mai apropiat.

Acest program se întregesce astăzi cu mai multe puncte și se va întregi și în viitor din cas în cas.

4. Ca punct prim al programului de acțiune — (punct ce figurează împreună cu cele trei puncte următoare — și în programul stabilit în ședința dela 19 Februarie 1902).

se susține: *Culegerea datelor statistice cu privire la starea economică a Românilor din patrie.*

Culegerea datelor se va face pe basa proiectului de ceștionar înaintat de referent și deodată cu lucrarea proiectată

de secțiunea istorică (Dicționarul geografic) și a celei școlare (statistica școalelor și a învățământului).

Referentul se însărcinează a reprezenta secțiunea economică în comisia secțiunilor, care va avea să redacteze cestionarul concentrat pentru culegerea datelor statistice.

Asupra cestionarului concentrat secțiunea va avea să se pronunțe la timpul seu.

Prelucrarea datelor statistice se încredințează dlui Dr. C. Diaconovich și referentului secțiunii.

5. Ca punct al doilea din program

se susține: *Inițierea de scrieri economice populare din domeniul feluritelor ramuri ale economiei naționale.*

Conform decisiunilor din ședința secțiunii și a ședinței plenare a secțiunilor dela 14 Iulie 1903 cum și a comitetului central din 25 Iulie a. tr. se vor publica în „Biblioteca populară” a Asociațiunii mai întâiu următoarele scrieri:

- a) Despre „Grădina de legumi”;
- b) Despre „Cultura cucuruzului”;
- c) Impărțirea, lucrarea și îngrijirea unei moșii după comasare — toate de dl I. F. Negruțiu, profesor în Blaj.

Ca subiecte nouă se stabilesc:

- d) Pământul și îngrijirea lui;
- e) Productele agricole mai rentabile pentru poporul nostru și cultivarea lor;
- f) Mașinile agricole și folosirea lor;
- g) Băncile și poporul (tractându-se rolul băncilor pentru înaintarea poporului, modul de a face țeranul bună întrebuințare de împrumuturile contractate, etc).

Dl Dr. George Maior, profesor în Bucuresci, va fi rugat să lucreze materiile de sub d), e) și f); iar pentru lucrarea temei de sub g) se va publica concurs.

Numitele materii se vor publica pe rând, cel puțin câte 2 pe an.

Referentului i se încredințează studiarea mai departe a cestiei și recomandarea de subiecte nouă pentru „Biblioteca populară”.

6. Ca punct al treilea din program

se susține: *Urmărirea literaturii economice.*

Spre acest scop se recomandă onor. comitet al Asociațiunii procurarea următoarelor publicațiuni pentru bibliotecă:

- a) Cărțile din Biblioteca domeniului coroanei din România;
- b) Cărțile din editura „Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiului”;

- c) Publicațiunile din editura „Bunului Econom“;
- d) Publicațiunile populare din editura ministerului de agricultură ungar, atât cele în limba română cât și cele în limba maghiară;
- e) Publicațiunile germane ale „Reuniunii agricole săsesci ardelenene“;
- f) Publicațiunile maghiare ale „Reuniunii agricole ardelenene“;
- g) Un ex. al edițiunii celei mai nouă a catalogului Academiei române și un ex. al Repertoriului ce publică bibliotecarul acelei academii, ca pe baza acestora să putem urmări pas de pas publicațiunile ce apar în limba română.

Se atrage atențiunea onor. comitet central asupra împrejurării, că — poate — n'ar fi rău să între în pertractări cu ministerul de agricultură ung. pentru o traducere mai bună a publicațiunilor populare oficiale.

Se decide a se face revisuirea Repertoriului pentru bibliotecile populare din 1900 întregindu-se cu cărțile apărute de atunci încoace.

Onoratul comitet central al Asociațiunii se recomandă a considera la distribuirea cărților cu ocaziunea adunărilor generale și cărțile economice din bibliotecile populare existente.

Urmărirea literaturii economice și revisuirea, respective întregirea părții economice a Repertoriului pentru bibliotecile populare se încredințează dlui membru Ioan A. de Preda.

7. Ca punctul al patrulea din programul de acțiune

se susține: *inițiarea înființării unei școale de agricultură românească.*

Ținându-se samă de conclusiunile referentului, expuse pe larg în raportul seu, studiarea mai departe a cestiunii se încredințează d-lui Parteniu Cosma, îndeosebi partea financiară a ei.

Totodată se decide a se atrage atențiunea onor. comitet al Asociațiunii, ca să stăruie în direcțiunea de a îndemna pe cei-ce dispun de mijloace și au de gând să facă fundațiuni, să le destineze și pentru înființarea școalelor practice de agricultură, ca un scop cultural și bun.

8. Cele patru puncte precedente ale programului de acțiune se completează cu următoarele, și anume:

Studiarea cestiunei școalelor economice de repetiție. În legătură cu aceasta *qualificarea învțătorilor* pentru aceste școale. Cu studiarea cestiunii se încredințează referentul.

9. Altă cestiune de urgență și însemnată, ce se primesce în program este :

Cestiunea prelegerilor economice împreunate cu demonstrațiuni practice și a cursurilor de industrie agricolă pentru popor.

În legătură cu aceasta *cestiunea formării de specialiști* în toți ramii agriculturii și pentru industria agricolă.

Studiarea acestei cestiuni se încredințează d-lui Nicolau Petra-Petrescu.

10. Se recunoaște de necesară, între altele pentru înlesnirea câștigării obiectelor pentru Muzeul istoric și etnografic, și astfel

se primesce ca nou punct al programului de acțiune: *cestia aranjării unei expoziții generale*. Deodată cu aceasta se va studia și *cestiunea aranjării expozițiilor în despărțemintele Asociațiunii* cu ocasiunea adunărilor cercuale.

Studiarea acesteia se încredințează domnului Dr. Cornel Diaconovich.

11. Pentru-ca boala socialismului să nu prindă rădăcini la poporul nostru avem datorință să căutăm și combinăm mijloacele ce ar trebui inițiate și folosite la timp în scopul combaterii și stărpirii în embrion a acestui rău. Deci și

studiarea cestiunii socialismului se primesce în programul de acțiune, încredințându-se d-lui membru Dr. Nicolau Vecerdea.

D-lui Dr. Vecerdea i-se încredințează și studiarea modului de a se delătura pedecile, ce se pun în calea înființării Reuniunilor agricole românesci.

12. Ca cestiune actuală, care nu trebuie scăpată din vedere și se impune spre studiere este

Cestiunea emigrărilor. Cu studiarea ei se încredințează d-nul membru Traian Barzu.

13. În vederea împrejurării, că *terminologia financiară* usitată la băncile române din Ungaria și Transilvania și introdusă prin aceste în institute și în cercurile largi ale clientelei lor, este cu desăvârșire lipsită de uniformitate și în mare parte e și incorectă și neromânească, provenită mai ales din imitațiunea și traducerea literală a terminologiei germane și maghiare, —

apoi ținând cont de importanța unei terminologii financiare și a unei ortografii uniforme și corecte în toate afacerile de bani, — nu numai din punct de vedere național-cultural ci și din considerațiuni pur practice (aprețiate mai pe larg în Nr. 16 al „Revistei Economice“ din 16 Aprilie a. c.), —

membrul secțiunii, dl Dr. C. Diaconovich, propune iar secțiunea decide:

În scopul de a unifica și îndrepta terminologia financiară usitată de present la Băncile românesci din țară și în cercurile

clientelei lor, secțiunea economică a Asociațiunii ia angajamentul de a publica un dicționar special al terminologiei financiare române.

Adunarea materialului pentru acest dicționar se încredințează membrilor corespondenți ai secțiunii: Dr. N. Vecerdea și Nic. P. Petrescu, și anume dlui Dr. Vecerdea partea administrativă și juridică, iar dlui Petrescu partea tehnică și de contabilitate.

Membrul secțiunii Dr. C. Diaconovich primesce însărcinarea de a publica materialul ce-l va primi dela membrii mai sus numiți (și anume dela fie-care cel puțin în intervale de câte 2 săptămâni), în o rubrică permanentă a „Revistei Economice“, care va cuprinde și un apel către toți directorii și funcționarii de bancă, ca să comunice redacțiunii observările lor asupra terminilor publicați, precum și eventualele lor propuneri pentru întregirea terminologiei noastre financiare.

După terminarea acestor publicațiuni, dl Dr. Diaconovich va avea să aranjeze pentru tipar întreg materialul și-l va publica apoi în forma unui dicționar.

Ca cinosură pentru lucrarea proiectată se stabilesc următoarele norme:

1. Terminii neexcepționabili din punctul de vedere al corectității limbei române, și încetățeniți deja, să se păstreze chiar și în cas dacă nu ar fi întrebuițați în literatura financiară și la băncile Românilor din alte țări.

2. Terminii greșiți sub raportul corectității limbei române, și cei-ce lipsesc încă, se vor înlocui respective se vor împrumuta din terminologia acceptată în literatura financiară, în codicele de comerț și alte legi speciale, precum și în judicatura Românilor din Regat.

3. Publicarea materialului în „Revista Economică“ se va face fără considerare la ordinarea alfabetică după diferitele ramuri de afaceri, astfel ca după posibilitate să se tracteze totdeauna o temă completă cu înșirarea tuturor terminilor ce-i aparțin. Aranjarea materialului în ordine alfabetică se va face abia la publicarea dicționarului.

4. În scopul de a populariza terminologia ce se va stabili, cu mai multă înlesnire, dicționarul va cuprinde și terminii incorecți dar' usițați până aci însoțiți de o trimitere la terminii corecți ce le corespund. De asemenea se vor indica în paranteză și terminii corespunzători în limba germană și maghiară.

5. Dicționarul se va prezenta în manuscris în o ședință a secțiunii, care va lua dispozițiuni pentru procurarea mijloacelor trebuincioase, și apoi manuscriptul — încât nu se vor ivi greutăți extraordinare — se va publica cel mult până la 1 August 1905, ca să poată fi prezentat proximei conferențe a Băncilor române, care se va întruni în toamna anului viitor. Această conferență, sau eventual Delegațiunea Băncilor, va fi apoi invitată, ca să adreseze tuturor băncilor românesci din țară un apel pentru introducerea în mod obligator a terminologiei uniforme și a regulilor ortografice stabilite de curând prin Academia Română, cari până atunci vor fi formulate în Indreptarul ortografic ce se va publica în sensul hotărârii luate în ultima sesiune a Academiei.

14. Referentul propune și

secțiunea candidează de membru corespondent al secțiunii pe domnul Ioan Chirca, absolvent al Academiei de agricultură dela Magyar-Óvár, specialist în cultura pomilor, de present notar II în Seliște (lângă Sibiu).

D. u. s.

Parteniu Cosma, președ. sect., *Romul Simu*, referent al secțiunii.

Nr. 609—1904.

Proces verbal

luat în ședința secțiunii științifice a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, ținută în Brașov la 17 Maiu v. 1904 sub presidiul domnului Simeon Stoica președintele secțiunii.

Prezenți domnii: *Dr. A. Cheșianu*, *A. Ciortea* și *A. Vlaicu*, referent.

1. Dl președinte deschide ședința la 9 oare a. m. printr'o călduroasă salutare la adresa membrilor secțiunii și apoi dă cuvântul referentului *A. Vlaicu* să refereze asupra agendelor secțiunii.

2. Referentul *A. Vlaicu* comunică, că această ședință s'a convocat în sensul §.-lui 25 lit. a) fiind mai multe chestiuni de rezolvat în plenul secțiunii și în special pentru ca membrii secțiunii să se convingă de visu despre rezultatul propunerii din ședința plenară din anul trecut cu privire la skioptikon.

Cetesce apoi răspunsul domnului coleg Dr. I. Radu, prin care își scuză absența cu unele afaceri private însemnate.

Se ia la cunoscință.

3. Se cetesce adresa dlui prim-secretar al Asociațiunii Dr. C. Diaconovich Nr. 874 ex. 24 Septembrie 1903, prin care împărtășește decisiunea adunării generale, de a se cumpăra 3 skioptikoane cu suma de *K* 720— și îndrumă pe referent a intra în pertractări cu firmele de specialitate pentru realizarea cumpărării. În urma acesteia referentul în înțelegere cu dnul coleg A. Ciortea a cerut dela mai multe firme din țară și din străinătate prospecte și cataloage pentru furnizarea aparatelor, precum și inviațiuni dela dnul secretar ministerial Molnár Viktor, președintele „Uraniei“ din Budapesta.

În urma prospectelor, cataloagelor și informațiunilor primite din toate părțile studiind mai de aproape chestiunea, am ajuns la concludsiunea, să cumpărăm deocamdată un singur skioptikon de probă și părându-se mai bune aparatele făcute la îndrumarea unui specialist pe seama „Uraniei“, de către firma Feldmann Gyula din Budapesta, am scris aceasta dlui prim-secretar, care prin adresa Nr. 1071 ex 11 Decembrie 1903 dă autorisațiune referentului să facă comanda, să transpună factura spre plătire după constatarea aparatului și să raporteze Asociațiunii cele îndeplinite.

Pe baza acestei autorisații s'a făcut comanda, skioptikonul a sosit, factura de *K* 255— a fost transpusă spre plătire Asociațiunii, care comunică prin adresa Nr. 165 ex 11 Februarie 1904, că a și plătit-o. Rămâne acuma să se mai procure și diapositivele de lipsă, asupra cărora încă nu s'a stabilit ceva hotărât.

Se iau spre sciință toate cele cuprinse în acest punct.

4. Se cetesce adresa dlui prim-secretar Dr. C. Diaconovich Nr. 252 ex 7 Martie 1904, din care se relevează următoarele:

1. Față de partea introductivă, în care dl prim-secretar arată, că în așteptarea dispensării D-Sale dela postul avut, a fost recercat să mai conducă agendele până la alegerea noului secretar și astfel abia acuma a putut lua măsuri, ca să-și reînțelească activitatea.

Secțiunea constatând serviciile mari, care le-a adus dnul prim-secretar Dr. C. Diaconovich Asociațiunii în toate privințele, ar vedea cu mare părere de rău dispensarea și îndepărtarea D-Sale dela postul de prim-secretar și dă expresiune dorinței, că Asociațiunea va păstra și mai departe în serviciul ei o putere atât de escelentă ca Dr. Diaconovich.

2. Cu privire la pct. I, în care se comunică, că membrii noi aleși Dr. I. Radu și N. Borlan au fost încunoscințați despre alegerea în secțiune și că secțiunea să se ocupe cu chestiunea, dacă n'ar fi mai bine

să propună ședinței plenare alegerea de membri corespondenți încă și alte persoane, având în vedere și avantajile, ce ar rezulta din împrejurarea, dacă secțiunea ar avea cel puțin trei membri domiciliați în aceeași localitate.

Secțiunea amână a lua vre-o decisiune până la proxima ei ședință, când membrii ei vor avea să vină cu propuneri concrete asupra persoanelor de optat și asupra considerațiunei relativă la domiciliul lor.

3. Față de pct. II. relativ la hotărârea adunării generale a Asociațiunii, ca secțiunile să și stabilească câte un plan de acțiune.

Secțiunea constată, că ea are deja un plan de acțiune stabilit la 27 Iunie 1901 și deocamdată rămânând pe baza acestui plan provisoriu, nu află necesar a face alt plan definitiv.

4. In legătură cu pct. III, prin care se cere dela secțiune, ca în conformitate cu programul de acțiune provisoriu să facă un repertoriu al tuturor scrierilor științifice apărute până astăzi la noi și să studieze igiena țeranului român, fie prin lucrările speciale ale membrilor fie prin publicarea de concurse, dl președinte prezintă în scris o propunere ca să se publice un concurs cu un premiu de *K 400*— pentru o lucrare cu titlul: „*Igiena și Economia casnică a femeii române*“, lucrare populară cu deosebită considerațiune la locuință, legumărit și pregătirea mâncărilor pentru poporul dela sate.

După o discuțiune mai îndelungată

Secțiunea ia următoarele hotărâri:

a) Materialul necesar pentru *Repertoriul* tuturor scrierilor științifice apărute până astăzi la noi să se adune de către membrii secțiunii și anume: *Chemia* A. Vlaicu, *Geografia și Istoria naturală* Dr. A. Chețianu, *Fisica* A. Ciortea, *Matematica* Dr. I. Radu, *Medicină și Igienă* Simeon Stoica.

b) Primesce în principiu propunerea dlui președinte S. Stoica, dar pentru executarea ei și posibilitatea publicării concursului, să se pregătească până la proxima ședință un plan detaliat atât despre punctele principale ale scrierei, cât și despre modul de stilizare a concursului și anume pentru partea privitoare la *Locuință* de S. Stoica, la *Legumărit* de Dr. A. Chețianu și la *Pregătirea mâncărilor* de A. Vlaicu.

c) In proxima ședință se va decide în secțiune și modul de executare a lucrării și eventuala divisibilitate a ei și a premiului pentru fie-care parte de lucrare sau pentru lucrarea întreagă.

5. Față de pct. IV, prin care se cere dela secțiune un raport asupra funcționării skioptikonului, pentru orientarea comitetului Asociațiunii,

care ar voi să cumpere unul pentru Casa națională și despărțemintele din jurul Sibiului, dl A. Ciortea face următorul raport verbal:

Skioptikonul sosit are o construcțiune destul de bună și cât se poate de practică pentru transportare. Manipularea lui este foarte ușoară, așa încât după puțin exercițiu ori-cine îl poate pune în acțiune.

Aparatul convine foarte bine pentru o sală cu 50—80 persoane, cum sunt de regulă salele de pe la școlile populare de la sate.

Lampa actuală de spirt încă e convenabilă, dar' totuși e mai recomandabil un alt izvor de lumină și de aceea, cum în satele noastre nu e gaz aerian sau electricitate, dânsul voescă să facă încercare cu o lampă de acetylen, care costă cam 80 K.

Cea mai mare greutate o formează procurarea plăcilor diapositive acomodată, care costă una cam 1 K. Acestea trebuiesc procurate de unde se găsesc mai bune, spre care scop s'au cerut diferite cataloage și prețuri curente. În același timp însă trebuie ținut cont de oare-care ordine și sistem de aranjament în procurarea lor cu privire la lucrurile cele mai însemnate de cuprins într'o prelegere. Această selecțiune și aranjament trebuiesc făcute de specialiștii tuturor secțiunilor, cari să iee asupra lor sarcina de a redacta ei înșiși textul prelegerilor pentru popor. Din cauza aceasta până acuma nu s'au putut procura plăci.

Cu skioptikonul s'au ținut până acuma 15 prelegeri: 10 pentru inteligenți și 5 prelegeri pentru poporul din Brașov și jur. La aceste prelegeri s'au folosit o parte din plăcile împrumutate din cabinetul fizical al gimnasiului, altă parte din plăci închiriate dela „Urania“ din Buda-pesta și altele închiriate dela o firmă din București.

Dela „Urania“ s'au primit și prelegeri gata, cari s'au tradus în românește.

Prelegerile s'au ținut cu ajutorul Despărțământului I Brașov al Asociațiunii în cercul lui și au produs bun efect pretutindeni.

În unele locuri s'au încasat și unele taxe mai mici pentru acoperirea cheltuelilor, despre ceea-ce se va raporta la proxima ședință.

Când vom avea mai multe aparate procurate, plăci și prelegeri gata le vom putea schimba întrealaltă și astfel se poate face și economie și o variațiune mai mare și mai sistematică a prelegerilor din toate branșele științei și artelor etc.

În considerarea acestor expuneri secțiunea aduce următoarele hotărâri:

a) Ia la cunoștință raportul verbal al colegului A. Ciortea.

b) Ia spre plăcută știință seria de 15 prelegeri ținută cu skioptikonul, care a funcționat corespunzător.

c) Să se propună comitetului central, ca din suma votată să se comande un al doilea skioptikon pentru cercul Blajului, care să fie încredințat dlui coleg Dr. Chețianu.

d) Tot asemenea să se procure de încercare o lampă de acetylen cu suma aproximativă de K. 80— pentru unul din aceste aparate.

e) Restul până la suma bugetată de On. adunare generală să se folosească pentru procurarea de plăci, după-ce se va fi stabilit seria lor.

f) Pentru sala festivă a Museului Asociațiunii deocamdată să nu se procure skioptikon, până când secțiunea nu va fi făcut experiențele de lipsă și va veni cu propuneri pozitive.

g) Fiind încă toată chestiunea în stadiu de experimentare secțiunea își rezervă a prezenta un raport și un studiu amănunțit, îndată ce va fi adunat toate experiențele și tot materialul de lipsă pentru punerea în practică a acestui mijloc eminent de popularizare a științelor.

h) Aceste informațiuni să se comunice dlui prim-secretar în cauza skioptikonului.

6. Punctul V, relativ la publicarea în „Biblioteca populară” a scrierei dlui G. Todică „*Despre Vulcani*”, asupra căreia a făcut recenziunea dl coleg Dr. Chețianu, și la reviziunea nouă a scrierei dlui Simeon Stoica despre „*Difteria și Tuberculosa*” în sensul părerei secțiunii și a unui specialist,

se ia la cunoștință.

7. Relativ la punct VI despre elaborarea „*Dicționarului de nomenclatură populară din Istoria naturală*”, despre sprijinirea editării revistei Asociațiunii „*Transilvania*” și despre convenirea membrilor secțiunii cu domiciliul în Brașov și Bran și înțelegerea cu ceilalți prin corespondență, rămânând a se întruni cu toții numai în Sibiu înainte de ședința plenară.

Secțiunea ia următoarele hotărâri:

a) Membrii secțiunii iau angajamentul a aduna datele pentru Dicționar în măsura posibilității.

b) Colaborarea la „*Transilvania*” promit membrii a o face după putință mai mult ca până acuma.

c) Având de astădată de desbătut chestiuni atât de importante, biroul a aflat cu cale a convoca pe toți membrii secțiunii, ca împreună să se sfătuiască în persoană asupra punctelor puse la ordinea zilei, cari nu se pot rezolva ușor pe calea corespondenței.

5. Cu privire la alte chestiuni, cari taie în cercul de acțiune a secțiunii conform regulamentului și adresei domnului prim-secretar partea ultimă,

Secțiunea ia următoarele hotărâri:

a) Cu recenziunea următoarelor scrieri apărute însărcinează pe membrii ei și anume: S. Stoica pentru *Igiena de Dr. Erdélyi*; Dr. A. Chețianu pentru *Istoria naturală de I. Vuia*, și A. Vlaicu pentru *Cartea de învățatură de I. Vuia*.

b) Comitetul Asociațiunii să adreseze un apel către toate tipografiile cunoscute, către editorii și autorii de cărți românesci, prin care aceștia să fie rugați a trimite opurile apărute la secțiunea respectivă în câte 2 exemplare, din care unul pentru referent și unul pentru secțiune. În modul acesta recenziunea devine cu mult mai ușoară ca până acuma și mai sigură.

c) Pentru-ca într'adevăr Asociațiunea să poată corăspunde scopului de popularizare a științelor și răspândirea culturii; pe viitor acele broșuri și opuri, cari se tipăresc de Asociațiune pe seama poporului, să nu se mai vândă, ci să se împartă gratuit la popor, căci și așa desfacerea lor nu oferă vre-o rentabilitate însemnată. Astfel cel puțin vor fi cetite de un număr mai mare de oameni, cari de sigur vor profita de conținutul lor.

d) Ca lucrări gata pentru biblioteca poporală a Asociațiunii anunță Dr. A. Chețianu un studiu „*Despre bureți*” și A. Vlaicu „*Chemia în viața omenească*”.

e) Membrii secțiunii se angajază să lucreze în timpul cel mai apropiat: A. Vlaicu: *Chemia în familie, hrănirea și alimentele*; Dr. A. Chețianu: „*Părți din Botanica poporală*” și Dr. I. Radu: „*Fenomenele naturii*”.

f) On. comitet să fie rugat a propune Asociațiunii să editeze nisce „*Atlase ilustrate*” cu plante, animale etc. pentru copii mici, după felul celor din literaturile străine, în care fie-care ilustrațiune să aibă și o mică poezioară.

g) După terminarea ordinii de Ți membrii secțiunii asistă la o serie de 40—50 proiecțiuni cu skioptikonul, cu care ocaziune se conving și în persoană de bunătatea aparatului și de folosul ce-l poate aduce el pentru popor.

Cu acestea se încheie ședința la 1 oră p. m.

D. u. s.

Simeon Stoica, președinte.

Arseniu Vlaicu, referent.

DIN SINUL ASOCIAȚIUNII.

Din despărțeminte.

Desp. „Cluj“. În decursul anului 1903 comitetul cercual a ținut 5 ședințe, în: 15 Martie, 17 Maiu, 28 Maiu, 29 Iunie și 22 Iulie. În 26 Iulie a ținut adunarea cercuală în comuna Aghireș. Dintre obiectele principale cu cari s'a ocupat comitetul în ședințele sale și în adunarea despărțământului amintim următoarele:

au fost recercați preoții, învățătorii și alți cărturari de pe teritoriul despărțământului să stăruiască, ca atât indiviții cât și comunele politice și bisericesci, precum și alte corporațiuni să se facă membri ai Asociațiunii;

s'a făcut apel la cărturarii din Cluj și la tinerimea universitară, ca să țină prelegeri populare în comune;

s'au abonat pe spesele despărțământului 10 ex. din numerii de Dumineca ai „Gazetei Transilvaniei“ din Brașov, pentru 10 comune de pe teritoriul despărțământului, cu îndrumarea, ca, pentru răspândirea gustului de cetire, aceste exemplare să se cetească între mai mulți și, încât se poate, în comunele respective să se perondeze din mână în mână;

membrii exmiși ai comitetului cercual, dnii Dr. Stefan Morariu și Stefan Roșian au înființat la 4 Ian. 1903 o agentură a Asoc. în comuna Feneș al cărei president este dl Emiliu Pop, preot;

exmisul comitetului, dl St. Roșian a încercat să înființeze în Aghireș la 26 Iulie o agentură a Asoc., dar' n'a isbutit; i-a succes însă a înființa o reuniune de femei și școală de seara pentru adulți;

În adunarea cercuală dl Demetriu Zah, învățător, a ținut o prelegere poporală despre pomărit și păstrare.

Budgetul pe anul 1903/4 s'a stabilit cu 273·47 la intrate și K 250— la eșite. Între erogațiuni figurează K 200— pentru înființarea a lor 2 biblioteci populare ambulante.

La finea anului 1903 starea cassei era: K 222·90 la intrate, K 174·95 la eșite, rest de cassă K 47·25, iar în deposit de bancă K 194·74.

Desp. a avut 3 membri fondatori, 4 pe viață, 23 ordinari și 28 ajutători, în total 58.

Biblioteca desp. e numai în prospect. La finea anului 1903 ea avea 4 opuri în 8 broșuri și în valoare de 14 coroane.

*

Desp. „Mediaș“. Comitetul desp. a ținut în anul 1903 patru ședințe (în 15 Martie, 30 Maiu, 2 August și 30 Decembre), în cari s'au pertractat afacerile curente ale desp. În 30 August s'a ținut adunarea cercuală în Mediaș. Despărțământul are 9 membri ordinari și 3 ajutători.

Școala civilă de fete a Asociațiunii.

Insciițare pentru anul viitor.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc eleve:

a) cari dovedesc prin *atestat de botez*, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani;

b) cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui *examen de primire*, că sunt bine orientate în materialul de învățământ prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc eleve, cari dovedesc prin *atestat școlar*, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școală elementară-poporală, primirea în ori-care clasă a școlii civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui *examen de primire*, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministeriului regesc-ungar de culte și instrucția publică, dto 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele, cari se inmatriculează pentru prima-dată la școala noastră, au să producă *atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare*.

În *cursul complementar* (supletor), împreunat cu școala civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlii, se primesc eleve, cari au absolvat cele patru clase ale școlii civile. Se pot primi și eleve, cari au absolvat cu calculi buni numai *două clase civile*, dacă au trecut de 15 ani și sunt împedecate a absorva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1904/1905 se pot face din 1—6 Septembrie 1904, *stil nou*.

Examenele de emendare, se țin în 1 Septembrie 1904 st. n. la 8 oare a. m., cu elevele cari s'au anunțat la direcțiune.

În 3 Septembrie 1904 st. n. la 8 oare a. m. se țin *examenle de primire*, iară în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele, ce se înscriu prima-dată la această școală, o taxă de inmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele, cari voiesc să fie primite în *internat*, fie eleve ale școlii civile, sau ale școlii elementare a Reuniunii femeilor române, au să fie anunțate de timpuriu la direcțiunea școlii, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 400 cor. pe an, plătită înainte în două sau cel mult în patru rate. Spesele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, desemn și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se poartă separat de părinți, precum și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în fortepiano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voiesce să iee oarele singură, se socotesc la 2 oare pe săptămână taxa de 18 cor.*) pe lună; dacă 2 eleve iau împreună instrucțiune în aceeași oară, taxa se socotesc la 2 oare pe săptămână cu 9 cor. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiesce să iee oarele singură, se socotesc la 2 oare pe săptămână taxa de 12 cor.*) pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oară, taxa se socotesc la 2 oare pe săptămână cu 6 cor. pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, câte 2 ore pe săptămână, se socotește pe lună cu 2 cor. de elevă.

Toate taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase lângă parcul orașului și e provăzut cu apeduct, baie proprie și lumină electrică, încât ofere cele mai bune condiții *igienice*.

Elevele din internat, afară de școală, au în fie-care și anumite oare de conversațiune în limba franceză, maghiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea directoarei, profesoarelor și guvernantelor.

Elevele, cari voiesc să fie primite în internat au să aducă cu sine: o saltea, un covorel la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee), 6 ștergere, 6 servete, apoi perie de dinți, săpuu și 2 pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimburile de trup sau albiturile, câte $\frac{1}{2}$ duzină din fie-care, două fuste de lustre (jupon) și două de flanel; ciorapi, batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete noue, sfătuim părinții și tutorii să nu facă copilelor, căci pentru uniformitatea îmbrăcăminteii elevelor interne, *toaletele se fac aici cu prețuri moderate*, prin îngrijirea internatului. Strâns de uniformă se țin: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, cari necondiționat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 30—40 cor.

Dela direcțiunea școlaei se poate primi prin postă: „Statutul de organizare“ și „Regulamentul intern“ al școlaei, „Regulamentul pentru cursul complementar“, „Planul de învățământ“ și „Regulamentul ministerial pentru examenele publice, private, supletorii și de emendare“, à 20 bani exemplarul. Dela direcțiune se poate primi pentru 2 cor. și „Monografia“ școlaei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școlaei și al internatului în toate amănunțele.

Sibiiu, în Iunie 1904.

Direcțiunea școlaei.

---

*) Din care sumă 2 cor. se contează pe lună institutului, pentru susținerea forte-pianelor în stare bună.

Medalia de aur dela Expositia sciintifica din Bucuresci, 1903.

Enciclopedia Romana

publicată din îndreptarea și sub auspiciile

ASOCIAȚIUNII
pentru
literatura română și cultura poporului român
de
Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații
și hărți.

3160 pag. 8° mare — 37.622 articole.

3 tomuri
legate luxos
K 80.—

33 fasc.
broșurate
K 70.—

Editura și tiparul
1904
W. Krafft, Sibiu.

Se comandă la

Biroul „Asociațiunii“ Sibiu, str. Morii Nr. 8.